

Thematisch overleg over preventie & gezondheidsbevordering #5

 11 professionals uit de welzijns- en gezondheidssector.

 Zie presentatie [hier](#).

Het thematisch overleg in de zorgzones wordt georganiseerd om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en om kennis te delen, de behoeften van de bevolking te monitoren, de aanpassingen op het gebied van aanbod en samenwerking te identificeren en gezamenlijk uit te voeren acties voor te stellen. Alle actoren uit de welzijns- en gezondheidssector zijn welkom.

Deze bijeenkomst had als doel bij te dragen aan de denkoefening over voedselonzeekerheid in zorgzone Zuid-Oost en over de hefboomen om die onzekerheid te verminderen.

Betere toegang tot gezonde en voldoende voeding in zorgzone Zuid-Oost

Monitoring van de behoeften van de bevolking

De problemen rond voeding **blijven niet beperkt tot het inkomen**: materiële, organisatorische en symbolische belemmeringen leiden ertoe dat gezinnen onvoldoende toegang hebben tot voedsel.

- Tijds- en materiële beperkingen beperken de toegang tot gezonde en voldoende voeding voor de meest kwetsbaren (gebrek aan tijd, ruimte, uitrusting).
- **Mobiliteitsproblemen** blijven een grote hindernis, vooral voor geïsoleerde ouderen.
- **Risico van dubbele uitsluiting** van groepen die al ver van de hulpverlening af staan: sommige mensen voldoen aan geen enkele toegangsvoorwaarde en vinden dus geen oplossing.
- De beperkingen die verband houden met het gebruik van voedselhulp kunnen worden ervaren als **symbolisch geweld** en zorgen voor een gevoel van schaamte bij de begunstigden: onvoldoende pakketten, producten die niet zijn afgestemd op de cultuur of eetgewoonten of producten waarvan de houdbaarheidsdatum is verstreken.
- Logica van **voeding om te 'overleven'** maakt het moeilijk om gezonde eetgewoonten aan te nemen.

Bevindingen en aanpassingen van het aanbod

De **organisatie van voedselhulp** kan zelf een belemmering vormen voor toegang tot gezond en voldoende voedsel:

- Duidelijke **verzadiging** van de diensten
- Beperkende **toegangscriteria** om deze verzadiging aan te pakken (noodzaak om via attesten te werken)
- Openingstijden die niet aansluiten bij de situatie van de doelgroepen

Save the date

Het volgende TO vindt plaats op **02/04/2026, van 10.00 tot 13.00 uur** (Kerselarenlaan 241 - 1200 SLW).

Zie de agendapagina → hier. Inschrijven → hier.

Over het algemeen wijzen professionals op een gebrek aan hulpbronnen die **onvoorwaardelijke toegang** bieden.

Enkele **'goede praktijken'** werden gedeeld:

- Een **gastvrije ontvangst** is belangrijk om stigmatisering van begunstigden tegen te gaan
- **Keuze** voor de begunstigden is eveneens belangrijk, zodat ze geen producten meenemen die niet passen bij hun behoeften of gewoonten
- Door een **prijs**, zelfs een symbolische, op producten te plakken, krijgen gezinnen weer wat eigenwaarde en voelen ze zich verantwoordelijker.

Gezamenlijk uit te voeren acties en vooruitzichten

Voorstelling van projecten en initiatieven

Een aantal projecten en initiatieven werden gedeeld, waaronder:

- Het participatieve restaurant «**Kom à la maison**» in Etterbeek
- De aanstaande opening van een VRAC-project in Etterbeek
- De organisatie van participatieve evenementen rond voeding
- Er wordt momenteel nagedacht over kookworkshops, hoewel het soms lastig is om mensen hiervoor te mobiliseren.

Werkvooruitzichten

Deze bijeenkomst heeft een aantal denkpistes opgeleverd om de toegang tot **waardige voeding te verbeteren, die is afgestemd op de situatie van de doelgroepen** in zorgzone Zuid-Oost.

De besprekingen over de ontvangst van mensen die voedselhulp krijgen worden voortgezet tijdens de volgende bijeenkomst. Daar zal dieper op dit onderwerp worden ingegaan: hoe kunnen we een **respectvolle en begripvolle dialoog op gang brengen** over voedselhulp en eetgewoonten, zonder oordeel en rekening houdend met de culturele en sociale realiteit van de mensen die we begeleiden?

Thematisch overleg over preventie & gezondheidsbevordering #5

Betere toegang tot gezonde en voldoende voeding in zorgzone Zuid-Oost

Waarom werken aan de toegang tot voeding?

Een van de doelen van het thematisch overleg 'Preventie en gezondheidsbevordering' is om te werken aan wat bekend staat als de gezondheidsdeterminanten. Volgens de WHO zijn dit 'de persoonlijke, sociale, economische en omgevingsfactoren die de gezondheidstoestand van individuen of bevolkingsgroepen bepalen'.

Voeding wordt erkend als een belangrijke gezondheidsdeterminant, en dus als een relevante factor voor preventieve actie.

Het thema gezonde voeding kwam tot uiting tijdens de gesprekken van de eerste thematische overlegmomenten 'Preventie en gezondheidsbevordering' in 2024

Na gesprekken met de andere ondersteuningsteams van de zorgzones en op basis van het wetenschappelijke ondersteuningswerk van Brusano over voedselonzekeerheid heeft het team van zorgzone Zuid-Oost besloten het onderwerp uit te breiden naar de toegang tot gezonde **en** voldoende voeding.

Bij de start was het nog niet duidelijk of de meest relevante problematiek voor de professionals in het veld de toegang tot gezonde voeding was of de toegang tot voldoende voeding. Er werd daarom een kader voorgesteld om de discussies langs deze twee lijnen te laten verlopen. Uit de gesprekken bleek uiteindelijk dat de deelnemers in zorgzone Zuid-Oost vonden dat er in de eerste plaats moest worden gepraat over de toegang tot voldoende voedsel.

Meerspecifiek ging het werktijdens het thematisch overleg vooral over het onderwerp **matige voedselonzekeerheid**. De publicatie van Brusano maakt een onderscheid tussen **matige voedselonzekeerheid**, gekenmerkt door 'onregelmatige toegang tot voeding en onevenwichtige eetgewoonten', en **ernstige voedselonzekeerheid**, die meer lijkt op periodes van hongersnood die typischer zijn voor landen met lage inkomens.

Hoewel we veel over voedselhulp hebben gesproken, moeten we voor ogen houden dat de aanwezige professionals vooral afkomstig waren uit organisaties die mensen naar voedselhulp doorverwijzen, en niet uit die sector zelf.

Pour aller plus loin :

Voedselonzekeerheid en de link met welzijn en gezondheid [hier](#).